

Силабус
навчальної дисципліни
Історичне музеєзнавство
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма Історія та археологія
Спеціальність 032 Історія та археологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти перший

Викладач (і)	Світлана Баханова
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/bahanova/
Контактний тел.	0980504166
Е-mail викладача:	s_bahanova@i.ua
Графік консультацій	Вівторок 11.00 - 13.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5/150	26	24	100	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: музей, музеєфікація, музейна справа, культурні цінності, музейна колекція, експозиція, екскурсійна діяльність

Мета та предмет курсу: створення цілісного уявлення про основи музейної теорії, методика музейної справи; спираючись на дослідження й дані з історії музеїв, підвести до розуміння провідних тенденцій музейної справи тощо; музейна справа та музей як суспільне явище в усіх їхніх проявах

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 9. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації

ЗК 17. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем

ФК 6. Здатність виявляти і опрацювати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів

ФК 8. Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини

ФК 13. Здатність здійснювати відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів

ФК 14. Знання правил археографічної, архівної та музейної роботи, принципів експонування артефактів і підготовки тематико-експозиційного плану

ПРН 2. Здатність запам'ятовувати або відтворювати найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом

ПРН 5. Знаходити необхідний фактичний матеріал для конкретного історичного дослідження

ПРН 10. Здатність демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі

ПРН 13. Здатність досліджувати життя та діяльність конкретних людей у контексті їхньої історичної доби

ПРН 16. Здатність пояснювати значення культурного спадку для розвитку людства в цілому та окремих спільнот

ПРН 17. Здатність робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи

Зміст курсу:

Музеєзнавство як наукова дисципліна. Історичне музеєзнавство як наукова дисципліна. Мета, об'єкт, предмет, функції та завдання курсу.

Структура музеєзнавства. Роль і соціальні функції музею. Проблематика сучасного музеєзнавства. Музеєзнавство в системі наук

Основний категоріально-понятійний апарат музеєзнавства. Закон України «Про музеї і музейну справу». Поняття «музей», «музейна справа». Базові поняття історичного музеєзнавства.

Класифікація музеїв. Музеї масові, навчальні, профільні. Класифікація музеїв за профільними типами й профілями. Історичні музеї: загальноісторичні, воєнно-історичні, історії релігії, історико-побутові, археологічні, етнографічні. Історичні музеї: загальноісторичні, національної історії, регіональної історії, окремих періодів або історичних подій, вузькоспеціалізовані.

Зародження і розвиток музеїв. Домузейне збиральництво. Колекціонування та виникнення музеїв. Початки музейництва. Розвиток музейної справи у XIX – XX ст. Поява музеїв нового типу: музефікування кварталів і міст. Виникнення екомузеїв, поширення мережі скансенів. Розвиток мережі технічних музеїв. Нові технології в музейному будівництві. Вашингтонська і Венеціанська хартії. Кодекс музейної етики. Діяльність міжнародних організацій з музейної.

Музеї та музейна справа в Україні. Зародження і розвиток музейної справи на території сучасної України. Виникнення перших музеїв на території сучасної

України. Університетські музеї в Україні у XIX ст. Музеї і музейна справа в Україні у XX ст. Сучасний стан та перспективи розвитку музеїв в Україні.

Види науково-дослідної роботи. Фонди музею. Музейне зібрання, музейні фонди, музейна колекція. Поняття музейної колекції. Типи музейних колекцій. Склад фондів музею за значенням та юридичним становищем. Структура фондів музею. Методика вивчення музейних предметів. Організація роботи з комплектування фондів музеїв. Роль обліку і зберігання музейних колекцій. Первинний облік, інвентаризація та каталогізація. Науково-довідковий апарат сучасних музеїв. Облік руху музейних фондів. Юридична охорона музейних фондів та її сутність. Система зберігання музейних фондів.

Музейна експозиція та експозиційна робота. Роль експозицій. Складання планів експозиції, їх види і сучасна організація. Тематико-експозиційний план. Наукова підготовка експозиції. Музейна експозиція, музейний експонат, експозиційні матеріали, експозиційна зала. Принципи і методи побудови експозицій музеїв. Наукове проектування експозиції та його етапи. Особливості експозицій різних груп музеїв.

Екскурсійна діяльність. Музейна екскурсія: сутність та основні поняття. Класифікація екскурсій. Розробка екскурсії. Вимоги до екскурсовода. Основні методичні прийоми проведення музейних екскурсій.

Організація музейної справи та управління музейною діяльністю. Джерела фінансування та видатки музеїв. Музейна комунікація і музейний PR. Інноваційні методи роботи з відвідувачами. Реклама музейних установ. Використання новітніх технологій

Методи навчання: лекція, евристична бесіда, практична робота, створення ситуації інтересу в процесі викладання бесіда методи контролю і самоконтролю, самооцінювання, взаємооцінювання

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): полягає реалізації таких завдань: ознайомлення з категоріально-понятійним апаратом музеєзнавства, класифікацією музеїв, їх соціальною функцією, історією та сучасними проблемами історичного музеєзнавства, навчання узагальненню та візуалізації теоретичної та дослідно-практичної інформації, отриманої з різних джерел, набуття досвіду моделювання процесу складання музейної експозиції, організації екскурсійної та інших видів діяльності, зосередження уваги на презентації набутих під час навчання компетентностей на практичних заняттях (30%), мультимедійна презентація самостійно опрацьованої інформації (30%), розробка завдання в межах навчальної теми в логіці обраної моделі (40 %). Залік передбачає співбесіду за питаннями практичних занять та результатами виконаних завдань, що надає можливість покращити оцінку за певним показником в межах визначеного максимального балу.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Мультимедійний проектор, маркери, власні мобільні пристрої.

Система оцінювання та вимоги:

За роботу на практичних заняттях студент може отримати максимально 50 балів. Розподіл балів здійснюється таким чином: 5 балів – за повну, логічно побудовану, добре аргументовану та проілюстровану прикладами доповідь, 4 – за недостатньо повне, але певною мірою обґрунтоване повідомлення, проілюстроване прикладами, 3 – відповідь на запитання за його сутністю з наведенням деяких аргументів та прикладів, 1-2 – за окремі доповнення, приклади.

Виконання завдання оцінюється у 20 балів та конкретизується самим завданням. До уваги береться повнота охоплення основних сюжетів теми, правильність виділення головного, вмінні структурувати матеріал, використання зображувальних засобів, доцільність ілюстрацій, композиційна та стилістична правильність тощо.

Розробка завдання в межах навчальної теми оцінюється у 30, при цьому оцінюється: вибір та обґрунтованість методів дослідження, розробка їх супроводу (питання для спостереження, анкети. питання для опитування, тести тощо, визначення та описання рівнів і показників, що характеризують стан системи.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова

1. Бабенко О.О., Бабенко О.А. Короткий словник музейних термінів. Кіровоград, 2001
2. Банах В. М. Музейні інновації та інтерактивність у теорії та практиці музейної справи / В. М. Банах // Historical and cultural studies. 2016. Vol. 3, Num. 1. С. 1 5
3. Банах В. М. Феномен музейного предмету: музеологічний аспект / В. М. Банах // Молодий вчений. 2017. № 8. С. 26 30.
4. Вайдакер Ф. Загальна музеологія: Посібник / Ф.Вайдакер. Львів, 2005.
5. Власюк Г.М., Зосимович О.Ю., Ходадова М.В. Музеєзнавство та архівна справа: Навч. метод. посібник. Житомир, 2006.
6. Загальна музеологія: Посібник. Львів, 2005.
7. Заремба С. Нариси з історії Українського пам'яткознавства: Навчальний посібник / Заремба С. К., 2002.
8. Основи музеєзнавства: навч. посіб / О.Виноградова, В.Г.Дарчук. Львів: «Магнолія 2006», 2017. 185 с.
9. Рутинський М.Й., Стецюк О.В. Музеєзнавство: Навч. посібник. К.: Знання, 2008.
10. Салата О.О. Основи музеєзнавства: Навчально методичний посібник / Салата О.О.. Вінниця: «Нілан ЛТД», 2015. 164 с.
11. Якубовський В.І. Музеєзнавство: Підручн./ Якубовський В.І. Кам'янець Подільський, 2010.

Допоміжна

12. Банах В. М. Питання культурної спадщини в контексті нової музеології / В. М. Банах // Гілея: науковий вісник. 2016. Вип. 112. С. 92-95
 13. Байдахер Фрідріх. Загальна музеологія / За ред. Зеновія Мазурика; Пер. з нім. Х. Назаркевич, О. Лянґ, В. Лозинського. К.: Літопис, 2005.
 14. Власюк Г. М., Зосимович О. Ю., Хададова М. В. Музеєзнавство та архівна справа: Навч. метод. посіб. Житомир: ЖДПУ імені Івана Франка, 2006.
 15. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: Навч. посіб. / П. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко. Івано-Франківськ: Плай, 2005.
 16. Федорченко В. К., Костюкова О. М., Дьорова Т. А. та ін. Історія екскурсійної справи в Україні: Навч. посіб. К.: Кондор, 2004. с
- Інформаційні ресурси:
17. <http://www.history.org.ua/>
 18. <http://www.besthistorysites.net/>
 19. <http://www.irbis.nbuv.gov.ua/>
 20. <https://www.youtube.com/channel/UCpzZB5rRJ0W7KzjVvfbMxew>
 21. <http://incognita.day.kyiv.ua/exposition>
 22. <https://nmiu.org/>